

ZAKON

O RATIFIKACIJI KONVENCIJE MEĐUNARODNE ORGANIZACIJE RADA BROJ 161 O SLUŽBAMA MEDICINE RADA

("Sl. list SFRJ - Međunarodni ugovori", br. 14/89)

ČLAN 1

Ratifikuje se Konvencija Međunarodne organizacije rada broj 161 o službama medicine rada, potpisana 27. juna 1985. godine u Ženevi, u originalu na engleskom i francuskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Konvencije u originalu na engleskom i u prevodu na srpskohrvatskom jeziku glasi:

Konvencija 161

KONVENCIJA O SLUŽBAMA MEDICINE RADA

Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada, koju je u Ženevi sazvao Administrativni savet Međunarodnog biroa rada, sastala se 7. juna 1985. godine na svom 71 zasedanju,

- imajući u vidu da je zaštita radnika od oboljenja i bolesti i povreda na radu jedan od zadataka Međunarodne organizacije rada na osnovu njenog ustava,
- s obzirom na relevantne međunarodne konvencije i preporuke o radu u ovoj godini, posebno na Preporuku o zaštiti zdravlja radnika iz 1953, Preporuku o službi medicine rada, 1959, Konvenciju o predstavnicima radnika iz 1971, kao i Konvenciju i Preporuku o bezbednosti na radu i zdravlju radnika iz 1981, kojima se ustanovljavaju principi nacionalne politike i delovanja na nacionalnom planu,
- pošto je odlučila da usvoji izvesne predloga vezane za službu medicine rada, koji su četvrta tačka dnevnog reda zasedanja,
- pošto je odlučila da se ovi predlozi formulišu u obliku međunarodne konvencije,
- usvojila je 26. juna 1985. godine sledeću konvenciju, koja će se zvati Konvencija o službi medicine rada, 1985.

Deo I

Principi nacionalne politike

Član 1

U smislu ove konvencije:

a) izraz "služba medicine rada" označava službu kojoj su poverene prvenstveno preventivne funkcije i koja je zadužena za davanje saveta poslodavcima, radnicima i njihovim predstavnicima u pogledu:

(i) potrebnih uslova za stvaranje i održavanje bezbedne i zdrave radne sredine koja omogućava optimalno fizičko i mentalno zdravlje na radu,

(ii) prilagođavanja rada sposobnostima radnika imajući u vidu stanje njihovog fizičkog i mentalnog zdravlja,

b) izraz "radnički predstavnici u preduzeću" označava lica koja su kao takva priznata na osnovu nacionalnog zakona ili prakse.

Član 2

U svetlosti nacionalnih uslova i prakse i u konsultaciji sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, tamo gde one postoje, svaka članica mora da utvrdi, sprovodi i povremeno preispituje jedinstvenu nacionalnu politiku vezanu za službe medicine rada.

Član 3

1. Svaka članica se obavezuje da će postepeno razvijati službe medicine rada za sve radnike, uključujući one u javnom sektoru i u proizvodnim zadrugama, u svim privrednim granama i u svim preduzećima. Preduzete mere službe medicine rada bi trebalo da odgovaraju i da budu prilagođene specifičnim rizicima u preduzećima.

2. Ako se ne mogu odmah formirati službe medicine rada u svim preduzećima, svaka članica će u konsultaciji sa najreprezentativnijim organizacijama poslodavaca i radnika, gde one postoje, izraditi planove radi njihovog uvođenja.

3. Svaka članica o kojoj je reč će u prvom izveštaju o primeni Konvencije koji treba da podnese u skladu s članom 22 Ustava Međunarodne organizacije rada navesti planove koje je izradila u skladu sa stavom 2 ovog člana i izložiti, u kasnijim izveštajima, napredak koji je ostvaren u njihovom primenjivanju.

Član 4

Nadležni organ će da konsultuje najreprezentativnije organizacije poslodavaca i radnika, gde one postoje, o merama koje treba preduzeti u cilju primene odredaba ove konvencije.

Deo II

Funkcije

Član 5

Osim odgovornosti svakog poslodavca za zdravlje i bezbednost radnika koje zapošljava i vodeći računa o neophodnosti da radnici učestvuju u odlučivanju o svemu što se odnosi na zdravlje i bezbednost na radu, službe medicine rada će imati one od sledećih funkcija koje odgovaraju i koje su prilagođene profesionalnim rizicima u dotičnom preduzeću:

- a) identifikacija i procena rizika od štetnosti po zdravlje na radnom mestu,
- b) nadgledanje faktora u radnoj sredini i radnom procesu koji mogu da ugroze zdravlje radnika, uključujući sanitarne uređaje, restorane i stanove, u uslovima kada ih poslodavac obezbeđuje,
- c) davanje saveta o planiranju i organizaciji rada, uključujući oblikovanje radnog mesta, o izboru, održavanju i stanju mašina i druge opreme i o supstancijama koje se koriste pri radu,
- d) učestvovanje u izradi programa za poboljšanje načina rada, kao i u testiranju i proceni nove opreme sa zdravstvenog aspekta,
- e) davanje saveta u oblasti zdravlja, bezbednosti, higijene rada, ergonomije, kao i u pogledu ličnih i kolektivnih zaštitnih sredstava,
- f) praćenje zdravstvenog stanja radnika u odnosu na rad,
- g) kontinuirano unapređenje prilagođenosti rada radnicima,
- h) uzimanje učešća u merama stručne rehabilitacije,
- i) saradnja u informisanju, stručnom osposobljavanju i obrazovanju u oblasti medicine rada, higijene rada i ergonomije,
- j) organizovanje prve pomoći i hitnih intervencija,
- k) učestvovanje u analizi povreda na radu i profesionalnih oboljenja.

Deo III

Organizacija

Član 6

Radi uvođenja službe medicine rada doneće se:

- a) zakoni ili propisi, ili
- b) kolektivni sporazumi ili drugi sporazumi između ili zainteresovanih poslodavaca i radnika,
- c) ili će se na bilo koji način koji odobri nadležni organ nakon konsultovanja predstavničkih organizacija zainteresovanih poslodavaca i radnika uvesti takva služba.

Član 7

1. Službe medicine rada se mogu organizovati, prema slučaju, ili kao službe koje opslužuju samo jedno preduzeće ili kao službe koje opslužuju više preduzeća, prema potrebi.

2. Službe medicine rada, u skladu sa nacionalnim uslovima i praksom, mogu organizovati:

- a) zainteresovana preduzeća ili grupe preduzeća,
- b) javni organi ili državne službe,
- c) ustanove socijalne zaštite,
- d) svaki drugi organ koga ovlasti nadležni organ,
- e) kombinacija gore navedenih subjekata.

Član 8

Poslodavac, radnici i njihovi predstavnici, gde postoje, sarađivaće i učestvovaće u sprovođenju organizacionih i drugih mera koje se odnose na službu medicine rada, na ravnopravnoj osnovi.

Deo IV

Uslovi funkcionisanja

Član 9

1. U skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, službe medicine rada trebalo bi da budu multidisciplinarne. Sastav zaposlenih mora da se određuje zavisno od prirode zadataka koje treba izvršavati.

2. Službe medicine rada će izvršavati svoje zadatke u saradnji sa ostalim službama u preduzeću.

3. Preduzeće se mere, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom i praksom, kako bi se obezbedila odgovarajuća saradnja i koordinacija između službe medicine rada i ostalih organa koji se bave zdravstvenim uslugama.

Član 10

Osoblje službe medicine rada, u odnosu na funkcije nabrojane u članu 5, biće potpuno profesionalno nezavisno u odnosu na poslodavce, radnike i njihove predstavnike, kada postoje.

Član 11

Za osoblje u službama medicine rada, zavisno od prirode zadataka koje treba izvršiti, nadležni organ će, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, utvrditi potrebne kvalifikacije.

Član 12

Praćenje zdravstvenog stanja radnika na radu ne sme da dovede do smanjivanja njihove zarade, mora da bude besplatno i da se, koliko god je to moguće, obavlja u radno vreme.

Član 13

Svi radnici moraju da budu informisani o zdravstvenim opasnostima na radu.

Član 14

Službe medicine rada moraju biti obaveštene od poslodavca i radnika o svim faktorima u radnoj sredini za koje znaju ili sumnjaju da mogu nepovoljno da se odraze na zdravlje radnika.

Član 15

Službe medicine rada moraju biti informisane o učestalosti oboljenja među radnicima i odsutnosti s posla iz zdravstvenih razloga kako bi bile u mogućnosti da utvrde da li postoji veza između povoda bolesti ili odsutnosti i opasnosti po zdravlje koje mogu biti prisutne na radnom mestu. Od osoblja službe medicine rada poslodavci ne mogu tražiti da pruže dokaze o osnovanosti razloga za odsustvo s posla.

Deo V

Opšte odredbe

Član 16

Nacionalno zakonodavstvo ili propisi određiće organ ili organe odgovorne za nadzor nad radom i savetodavnu pomoć službama medicine rada od trenutka kada se one uvedu.

Član 17

Formalne ratifikacije ove konvencije biće saopštene generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, koji će ih registrovati.

Član 18

1. Ova konvencija će obavezivati samo članice Međunarodne organizacije rada čiju je ratifikaciju registrovao generalni direktor.
2. Ona će stupiti na snagu dvadeset meseci pošto generalni direktor registruje njenu ratifikaciju od dva člana.
3. Nakon toga, ova konvencija stupiće na snagu za svaku članicu dvanaest meseci od dana kad njena ratifikacija bude registrovana.

Član 19

1. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju može je otkazati po isteku deset godina od dana prvobitnog stupanja na snagu Konvencije, aktom dostavljenim generalnom direktoru Međunarodnog biroa rada, koji ga registruje. Otkazivanje će stupiti na snagu tek godinu dana od dana njegove registracije.
2. Svaka članica koja je ratifikovala ovu konvenciju koja, u roku od godinu dana po isteku desetogodišnjeg perioda navedenog u prethodnom stavu, ne iskoristi mogućnost otkazivanja koja je predviđena u ovom članu, obavezuje se za novi period od deset godina i, nakon toga, može otkazati Konvenciju po isteku svakog perioda od deset godina, pod uslovima predviđenim u ovom članu.

Član 20

1. Generalni direktor Međunarodnog biroa rada upoznaće sve članice Međunarodne organizacije rada sa registracijom svih ratifikacija i otkazivanja koji mu budu dostavile članice Organizacije.
2. Upoznajući članice Organizacije sa registracijom druge ratifikacije koja mu bude saopštena, generalni direktor će skrenuti pažnju članicama Organizacije na datum stupanja na snagu ove konvencije.

Član 21

Generalni direktor Međunarodnog biroa rada će dostaviti generalnom sekretaru Ujedinjenih nacija, radi registracije, u skladu sa članom 102 Povelje Ujedinjenih nacija, kompletna obaveštenja u pogledu svih ratifikacija i otkazivanja koje je registrovao u skladu sa prethodnim članovima.

Član 22

Uvek kad se bude smatralo neophodnim, administrativni savet Međunarodnog biroa rada će podneti Generalnoj konferenciji izveštaj o primeni ove konvencije i razmotriti poželjnost unošenja u dnevni red Konferencije pitanja potpunog ili delimičnog revidiranja Konvencije.

Član 23

1. U slučaju da Konferencija usvoji novu konvenciju kojom se ova konvencija potpuno ili delimično revidira i ako novom konvencijom nije drugačije predviđeno:

a) ratifikacija od jedne članice nove konvencije kojom se vrši revizija samim tim povlači trenutni otkaz ove konvencije, bez obzira na odredbe člana 19, ako i kada nova konvencija kojom se vrši revizija stupi na snagu,

b) od dana stupanja na snagu nove konvencije kojom se vrši revizija, ova konvencija prestaje da bude otvorena članicama za ratifikaciju.

2. Ova konvencija ostaće u svakom slučaju na snazi u svom sadašnjem obliku i sadržini za one članice koje su je ratifikovale, a nisu ratifikovale konvenciju kojom se vrši revizija.

Član 24

Tekstovi ove konvencije na francuskom i engleskom jeziku su jednako punovažni.

Prethodni tekst autentičan je tekst Konvencije koju je po svim propisima usvojila Generalna konferencija Međunarodne organizacije rada na svojoj sedamdeset i prvoj sednici održanoj u Ženevi i zaključenoj 27. juna 1985. godine.

U potvrdu čega su se dole potpisali 27. juna 1985. godine.

<p>Predsednik Konferencije,</p> <p>M. Ennaceur, s. r.</p> <p>Generalni direktor Međunarodnog biroa rada</p>

Francis Blanchard, s. r.

ČLAN 3

O sprovođenju ovog zakona staraće se savezni organ uprave nadležan za rad, zdravstvo, boračka pitanja i socijalnu politiku.

ČLAN 4

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu SFRJ - Međunarodni ugovori".